

Redactor: Diana-Cristina Vlad

Coperta: Mona Velciov

Traducerea s-a realizat după originalul:
Maxime Egger, *Prier 15 jours avec Silouane*.
Editions Nouvelle Cité, 2002

© Nouvelle Cité 2002,
37, Avenue de la Marne, 92120 Montrouge

© Editura Sophia,
pentru prezenta traducere

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

EGGER, MAXIME

Să ne rugăm 15 zile cu Sfântul Siluan/
Maxime Egger; trad. din lb. fr. de
Dora Mezdrea. – Ed. a 2-a, rev. – București:
Editura Sophia, 2010
ISBN 978-973-136-196-3

I. Mezdrea, Dora (trad.)

268-64:235.3 Siluan Athonitul

INTRODUCERE

„Sfânt fără frontiere”, „mistic al Bisericii universale”, „părinte de o modernitate tulburătoare”, „sfânt ecologic”... Câte denumiri nu i-au fost atribuite starețului¹ Siluan Athonitul, acest monah rus, răposat la Muntele Athos exact înainte de începerea celui de-al Doilea Război Mondial!? În actul său de canonizare, săvârșită în 1987, Patriarhia Constantinopolului, dacă nu a proclamat, cel puțin a recunoscut universalitatea Cuviosului Siluan, dimensiunea sa ecumenică. De atunci, Patriarhia îl celebrează, într-addevăr, ca pe un „învățător apostolic și profetic”, nu numai al Bisericii

¹ Starețul (dintr-un termen rusesc, ce înseamnă „bătrân”) este un părinte duhovnicesc, a cărui harismă este recunoscută de toți cei din jurul său.

Ortodoxe, ci al tuturor „credincioșilor care se recunosc pe ei însăși prin numele lui Iisus Hristos”. Iar intuiția aceasta a fost deplin confirmată în timpul scurs de atunci încoace.

Ca un ecou la cuvintele lui Thomas Merton, care scria în cartea sa, *La Paix monastique* (1958), următoarele: „Poate că vom fi cu toții de acord, în curând, că cel mai autentic monah al secolului al XX-lea va fi fost părintele Siluan Athonitul, acest adevărat stareț de la Muntele Athos”. Nenumărați credincioși catolici, îndeosebi călugări, s-au aşezat, de bună voie, sub semnul paternității sale duhovnicești, luându-și numele de Siluan. Întemeiată în 1993, Asociația „Sfântul Siluan Athonitul”¹ numără astăzi peste 420 de membri, în peste 20 de țări, dintre care, cu certitudine, mai mult de jumătate sunt neortodoci.

Experiența a demonstrat de atunci încoace, fără putință de tăgadă, că părintele Siluan Athonitul este, prin pu-

¹ Asociația „Sfântul Siluan Athonitul” propune celor interesați îndeosebi întâlniri, pelerinaje, reuniuni de lectură și de rugăciune. De asemenea, ea publică, împreună cu Editura Le Sel de la Terre, revista „Buisson Ardent” [„Rugul aprins”].

terea rugăciunii și a mărturisirii sale, un ferment al întâlnirii și al comununii dintre oameni. Urmând calea pe care ne călăuzește Sfântul Siluan, pe care ne-o dezvăluie prin puterea Duhului Sfânt – cale a smereniei, a kenoziei și a pocăinței îndreptate către iubirea vrăjmașilor –, ajungem să depăşim toate felurile de împărțiri: confesionale, culturale, individuale. Este vorba despre depășirea lăuntrică, ce nu poate avea loc decât prin schimbarea inimii. Avându-l pe starețul Siluan Athonitul drept călăuză, ne este dăruită experiența unei alte căi către unitatea tuturor creștinilor, și anume, un ecumenism al sfînteniei; în vreme ce ecumenismul instituțional, aflat în acest moment în criză, este, fără îndoială, condamnat la neputință și stagnare.

Lumina interioară a Sfântului Siluan Athonitul este cu atât mai ieșită din comun, cu cât, contrar altor mari sfinți ortodocși, precum Sfântul Serafim din Sarov (1759-1832) sau Ioan de Kronstadt (1829-1908), el n-a atras multimile de credincioși în timpul vieții. Dimpotrivă, la Muntele Athos, Arhimandritul Sofronie (1896-1993) era singurul său ucenic; numai câțiva pelerini

căutau să-l întâlnească, înfruntând, de altfel, glumele proaste ale unora dintre călugări și teologi, care se întrebau, nedumeriți, ce poate afla lumea la el. „Lucru neobișnuit, viața cu totul ieșită din comun a starețului va rămâne, ca să zicem aşa, necunoscută celor mulți, și numai după moarte și-au dat seama cât de mare îi era sfîntenia”, scrie părintele Sofronie. El mai adaugă: „Până în ultima clipă, simplitatea și smerenia starețului Siluan i-au acoperit sfîntenia.”

Prin însăși viața sa, Sfântul Siluan Athonitul ne îndeamnă să luăm cunoștință de o altă perspectivă asupra sfînteniei decât aceea – eroică și glorioasă – a tradiției hagiografice medievale și bizantine, cu legendele ei poleite cu aur și cu numărul ei nefiresc de manifestări supranaturale. Sfîntenia pe care ne-o dezvăluie Sfântul Siluan, făcându-ne-o accesibilă, este aceea, ascunsă și discretă, ceiese din smerenie: „Credinciosul poate fi demn de milă în înfățișarea sa trupească, înveșmântat ca un nevoiaș, lipsit de apărare înaintea Printului lumii acesteia; însă după Duhul care să-lăsluieste într-însul se măsoară adevărată lui sfîntenie”, scria starețul Siluan.

„Împărăția căreia-i aparține acesta, grație darului de Sus, nu este din lumea aceasta”, mai adaugă el. În altă parte, Sfântul Siluan arată că adevăratele ființe duhovnicești trăiesc cel mai adesea în taină, „departe de privirile oamenilor, fiindcă nu săvârșesc minuni ce pot fi văzute cu ochii trupești. Însă în inima lor se săvârșesc adevărate minuni în fiecare zi. Numai că oamenii nu le pot vedea”.

Cum oare de a devenit acest simplu monah de la Muntele Athos un „contemporan de o însemnatate fără precedent”, recunoscut ca atare de cei mai iluștri teologi? Prima explicație o aflăm în lucrarea mai sus pomenită, demnă de reținut, a Arhimandritului Sofronie. Ajuns în Occident în 1947, după 22 de ani petrecuți la Muntele Athos, arhimandritul și-a închinat cea mai mare parte a vieții mărturisirii sfînteniei învățătorului său. Mai cu seamă a publicat, în 1948, scările Sfântului Siluan, pe care le-a prefațat prințul adevarat tratat de spiritualitate ascetică, sub titlul *Starețul Siluan, călugăr de la Muntele Athos*¹. Reeditată de atunci de

¹ *Starez Silouane, moine du Mont Athos*, Editura Présence, 1973, 485 pagini.

patru ori în limba franceză, tradusă integral sau numai în parte în vreo 15 limbi, lucrarea aceasta a devenit una clasică a literaturii ortodoxe.

La acestea se adaugă alți factori, cum ar fi caracterul cu totul existențial al mesajului Cuviosului Siluan, accentul pus de el asupra experierii trăirii lui Dumnezeu, frâgezimea evangelică a stilului său, care merge direct la suflete, rezonanța actuală, ca să nu spunem actualitatea anumitor teme-cheie din învățătura sa duhovnicească: locul central rezervat Sfântului Duh, stăruința asupra milosteniei dumnezeiești, însemnatatea iubirii vrăjmașilor și, fără îndoială, semnificația vorbelor surprinzătoare pe care le-a auzit de la Însuși Iisus Hristos: „Ține-ți mintea în iad și nu deznađăjdui!”

Starețul Siluan, pe adevăratul său nume Simeon Ivanovici Antonov, s-a născut la Șovsk, în 1866, într-o familie tipică de țărani ruși. Alături de cei patru frați și de cele două surori, avea să ducă viața obișnuită a unui Tânăr locuitor de la țară, al vremii și al stării sale. A primit o educație elementară – mergând vreme de numai două ierni la școală. Asemenea lui Iisus Hristos, și-a făcut ucenia ca dulgher.

Din punct de vedere duhovnicesc, cea mai însemnată influență a venit dinspre tatăl său. Acesta era neștiutor de carte, însă plin de duhul blândeții, de înțelepciune și de răbdare. Despre părintele său trupesc, Sfântul Siluan avea să spună, după mulți ani de viață monahală: „Nu am ajuns niciodată la măsura părintelui meu. El a fost un adevărat stareț, aşa cum mi-ar plăcea să am și eu unul.”

Din punct de vedere trupesc, Sfântul Siluan arată asemenea imaginii tradiționale a mujicului. Este un voinic trupeș, cu un temperament mai degrabă bland și liniștit, ceea ce nu-l împiedică să se încăiere când îi vine lui, să iubească băutura din belșug și mâncarea, să cânte la acordeon ori să facă petreceri. Se zice că era o asemenea forță a naturii, încât putea să bea trei litri de vodcă fără să cadă sub masă, să înghiță, fără greutate, chiar într-o zi de Paști, o omletă făcută din 50 de ouă!

Însă sub această viețuire, în aparență convențională, pulsează totuși o viață lăuntrică de cu totul altă dimensiune. La vîrstă de patru ani, micul Siluan este marcat de vizita unui negustor ambulant de cărți, care șuștine, fără putință de tăgadă, că Dumnezeu